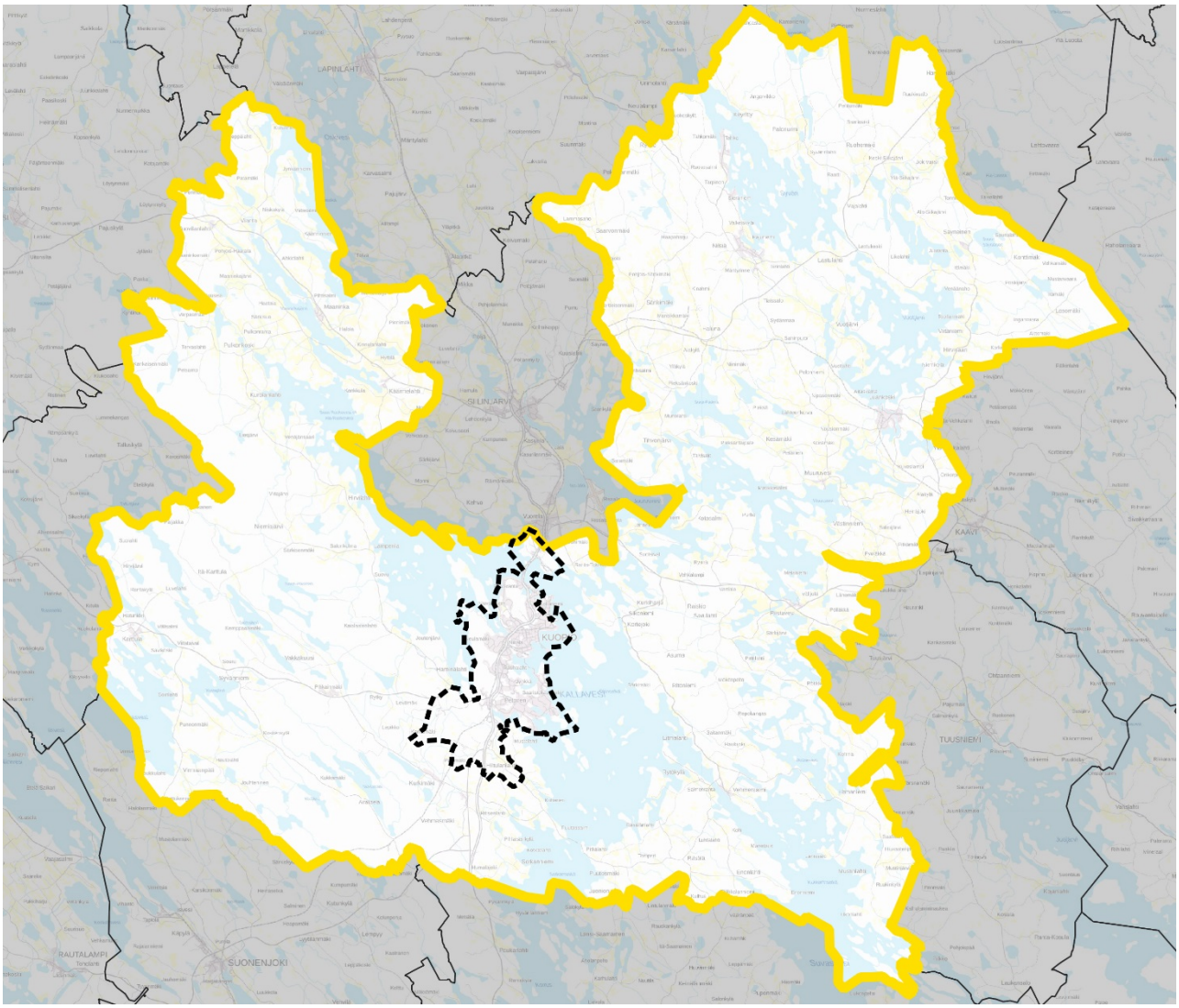
KUOPIO 2050 KUOPION yleiskaava

Kuopion yleiskaava 2050

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma – 26.10.2026

Kuva 1: Suunnittelualueen rajaus keltaisella viivalla sekä keskeisen kaupunkialueen erillisrajaus mustalla katkoviivalla. Suunnittelualuerajausta tarkennetaan tarvittaessa kaavatyön edetessä. Taustakartta © Maanmittauslaitos (06/2026)

MIKÄ ON OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA?

Alueidenkäyttölain (AKL) 63 § mukaan kaavoitustyöhön tulee sisällyttää suunnitelma osallistumisen ja muun vuorovaikutuksen järjestämisestä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Suunnitelman tarkoituksena on kuvata, että miksi kaava laaditaan, mitkä sen etenemisvaiheet ovat ja missä vaiheissa siihen on mahdollista vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa osayleiskaavatyön aikana.

Päivitetty: 11.11.2026

MIHIN JA MITÄ ON SUUNNITTEILLA?

Kuopio on Itä-Suomen alueen keskus ja asukasluvultaan suurin kaupunki. Kuopion pinta-ala on noin 4326 km², josta vesialueiden osuus on n 1084 km². Kuopiossa, toisin kuin monessa muussa kaupungissa väestön ja työpaikkojen määrä sekä palveluiden tarjonta tulevat jatkamaan kasvuaan myös tulevina vuosikymmeninä. Kaupungin kasvu tarkoittaa samalla sitä, että kasvulle varataan tilaa maankäytön suunnittelussa yleiskaavoituksen kautta. Kuopio on strategiansa mukaisesti tulevaisuudessa kestävä, terveellinen ja turvallinen kaupunki niin luonnolle kuin ihmisille. Kaupungin kehittämisessä painotetaan ekologisia ratkaisuja, hyvinvointia ja turvallisuutta, jotka tukevat kestävää kasvua ja elämänlaatua. Kaupungin strategian mukaisesti Kuopio ei kasva hinnalla millä hyvänsä: luonnon ja talouden kantokyky on meille ensiarvoista ja kaiken suunnittelun lähtökohta. Kuopion yleiskaava 2050 on näiden tavoitteiden keskeinen työkalu maankäytön suunnittelun osalta.

Kuopion yleiskaava 2050 laaditaan koko Kuopion alueelle. Yleiskaavan tarkoituksena on ohjata kaupungin kehitystä ja kasvua kokonaisvaltaisesti sekä kestävästi maankäytön suunnittelun näkökulmasta. Yleiskaava ohjaa alueidenkäyttölain mukaan asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Tiivistetysti yleiskaavan tarkoituksena on osoittaa, minne ja mihin uudet asunnot, työpaikat ja palvelut sijoittuvat, sekä kertoa miten liikennejärjestelmää kehitetään. Yksi keskeinen kysymys on pohtia, kuinka paljon kasvu kohdistuu täydennysrakentamisen myötä jo rakentuneille alueille ja missä määrin yhdyskuntarakenne laajentuu uusille alueille. Tämän lisäksi maankäyttöä tulee suunnitella myös alueilla, jossa kasvua ei tapahdu. Kuopion kasvu ei kohdistu tasaisesti koko kaupungin alueelle ja monissa paikoissa väestö vähenee, talous taantuu ja palveluja karsitaan. Näillä alueilla maankäytön suunnittelun kysymykset koskevatkin kasvun sijaan supistumista ja sen hallitsemista. Yleiskaava laaditaan kaksitasoisena; koko kaupungin strategisena kaavana sekä keskeisellä kaupunkialueella tarkemmin asemakaavoitusta ohjaavana yleiskaavana. Aluerajaukseen voi tulla tarkennuksia kaavatyön aikana.

MIHIN SUUNNITTELULLA PYRITÄÄN?

Kuopion yleiskaava 2050:ssä ratkaistaan Kuopion elinvoiman ja kestävyyden kannalta keskeisiä strategisia maankäytön kysymyksiä. Yleiskaava toteuttaa suoraan kaupunkistrategiaa, ohjelmia ja kaupungin sitoumuksia. Kuopion kestävä kehittäminen ja kasvu kestävyyden reunaehtojen puitteissa sekä elinvoiman, työpaikkojen ja väestön kasvu edellyttävät isoja muutoksia ja uudenlaisia ratkaisuja yleiskaavoissa, maankäytössä, selvityksissä ja suunnitteluprosesseissa. Yleiskaava toteuttaa kaupungin strategiaa vastaten siitä, millaiseksi kaupungin halutaan kehittyvän ja miten strategiassa asetetut tavoitteet tullaan saavuttamaan maankäytön suunnittelun osalta.

Tavoitteena on, että yleiskaava ohjaa tarkempaa suunnittelua nykyisiä yleiskaavoja yleispiirteisemmin. Keskeisellä kaupunkialueella tarkoitus on päivittää pääasiassa vuonna 2001 lainvoiman saanutta yleiskaavaa sekä muita uudempia yleiskaavoja tarvittavilta osin. Uudistamistarpeita on tunnistettu mm. kaupungin tavoitteiden, toimintaympäristön muutosten sekä jo toteutuneiden hankkeiden myötä. Monet voimassa olevien yleiskaavojen ratkaisuista eivät ole enää ajan tasalla ja yleiskaavan päivittämisen tarve on monin paikoin ilmeinen. Yleiskaavan laadinnan yhteydessä kumotaan ja/tai korvataan useampia voimassa olevia yleiskaavoja niin keskeisellä kaupunkialueella kuin maaseutualueillakin. Yleiskaavan tavoitevuodeksi on asetettu vuosi 2050, joka käy ilmi myös kaavatyön nimestä.

SUUNNITTELUTILANNE

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

Valtioneuvoston valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (2017) ovat osa voimassa olevan lain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden kautta valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistus on kuulutettu vireille 25.6.2026. Valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin voi tutustua Ympäristöhallinnon verkkosivuilla: https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaavoitus-ja-alueidenkaytto/valtakunnalliset-alueidenkayttotavoitteet

Maakuntakaavat

Pohjois-Savossa on voimassa kaavamerkintöjä neljästä maakuntakaavasta: Kuopion seudun maakuntakaava (2008) Siilinjärven Yaran T/Ek 13.800 ja T/kem 13.803 merkintöjen osalta, Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaihe (2019) päivityksin, Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaihe (2025) sekä Pohjois-Savon maakuntakaavan 3. vaihe (2026). Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäyttösuunnitelma, joka tarkentuu yleiskaavoituksessa. Yhdistelmämaakuntakaava voi tarkastella Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla: https://www.pohjois-savo.fi/maakuntakaavat-ja-liikenne/voimassa-olevat-maakuntakaavat.html

Voimassa olevat yleiskaavat

Suunnittelualueella on voimassa kaiken kaikkiaan 76 yleiskaavaa, joiden aluerajaus, tarkoitus ja laatimisen ajankohta vaihtelevat huomattavasti. Koko Kuopion pinta-alasta yleiskaavoitettua aluetta on noin 2734 km² (63 % koko Kuopion pinta-alasta). Alueet, joissa ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa, ovat mm. Karttulan alueen harvaan asutut eteläiset ja pohjoiset osat, merkittävä osa Maaningan koillisosista, Ala-Ruokoveden ranta-alueet sekä sen länsipuolella olevat maaseutualueet, Vehmersalmen kaakkoisosat, Juankosken alueen koillis- kaakkois- ja luoteisosat sekä Nilsiän maaseutualueet. Monet yleiskaavoittamattomat ranta-alueet, kuten Kivijärvi lähialueineen Karttulassa tai Jänissalon alue Vehmersalmella, on ranta-asemakaavoitettu. Suurin osa yleiskaavoittamattomista alueista on sijainniltaan syrjässä, eikä niissä ole rakentamisen painetta muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.

Suoraan rakentamista kokonaan tai osittain ohjaavia yleiskaavoja on voimassa 56 kpl. Näistä ohjausvaikutuksiltaan riittävästi maankäyttöä ohjaavia nykyisen alueidenkäyttölain ja rakentamislain voimaantulon sekä erityisesti rakennusjärjestykseen kohdistuneiden muutosten jälkeen on ainoastaan 17 kpl. Voimassa olevista yleiskaavoista 12 kpl on oikeusvaikutuksettomia tai niiden oikeusvaikutteisuus on epäselvä.

Merkittävä osa voimassa olevista yleiskaavoista on päivittämisen tarpeessa tai ne on laadittu oikeusvaikutuksettomina, jolloin ne eivät tosiasiallisesti enää ohjaa maankäytön suunnittelua. Tämä yleiskaavatyön yhteydessä voimassa olevien yleiskaavojen ajantasaisuutta tullaan tarkastelemaan erillisellä selvityksellä. Osa voimassa olevista yleiskaavoista tullaan kumoamaan ja korvaamaan tällä yleiskaavalla. Merkittävä osa tarkemmista osayleiskaavoista jää kuitenkin voimaan yhtä aikaa tämän yleiskaavan kanssa. Samoin vireillä olevat osayleiskaavat viedään eteenpäin omina kaavoinaan ja ne tulevat olemaan voimassa yhtä aikaa Kuopion yleiskaava 2050-kaavan kanssa.

Voimassa olevia kaavoja voi tarkastella kaupungin karttapalvelussa kartta.kuopio.fi/

Voimassa olevat asemakaavat ja ranta-asemakaavat

Yleiskaava ohjaa alueidenkäyttölain mukaan asemakaavoitusta. Asemakaavalla määritellään tarkemmin alueiden käyttöä, mitä saa rakentaa ja mihin rakennukset sijoittuvat. Ranta-asemakaava on asemakaavoituksen erityistyyppi, joita laaditaan pääasiassa haja-asutusalueelle loma-asumisen järjestämiseen yksityisten maanomistajien kiinteistöille ja heidän aloitteestansa.

Asemakaava ja ranta-asemakaava ohjaavat rakentamista niiden alueilla yleiskaavan sijaan. Näillä alueilla yleiskaava ei siis ole suoraan rakentamista ohjaava suunnitteluväline. Yleiskaavat toimivat kuitenkin lähtökohtana asemakaavan ja ranta-asemakaavan muutoksille.

Voimassa olevia asemakaavoja on yli 900 kpl ja ne kattavat noin 95 km² Kuopion pinta-alasta. Ranta-asemakaavoja on voimassa noin 90 kpl ja ne kattavat noin 52 km² Kuopion pinta-alasta. Kuopiolaisista noin 86 % asuu asemakaavoitetulla tai ranta-asemakaavoitetulla alueella (yht. n. 108.000 henkilöä).

MITÄ VAIKUTUKSIA OSAYLEISKAAVALLA ON JA MITEN NIITÄ ARVIOIDAAN?

Yleiskaavan vaikutuksia arvioidaan suunnittelun kuluessa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Vaikutuksen arvioinnissa paneudutaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti merkittäviin vaikutuksiin, joita tässä yleiskaavassa alustavan tarkastelun perusteella ovat esimerkiksi:

- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen
- vaikutukset liikenteeseen
- vaikutukset maisemaan ja kaupunkikuvaan
- vaikutukset virkistysalueisiin ja -yhteyksiin
- vaikutukset luontoon
- vaikutukset ilmastoon
- yritysvaikutukset
- vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön
- sosiaaliset vaikutukset

Vaikutusten arviointi perustuu aluetta koskeviin perustietoihin, laadittaviin selvityksiin, maastokäynteihin, osallisilta saatavaan palautteeseen ja lausuntoihin. Kaavan vaikutuksia selvitetään ja arvioidaan vuorovaikutuksessa osallisten kanssa. Vaikutusten arviointi perustuu valmistelijoiden asiantuntemukseen ja tarvittaessa teetätettäviin selvityksiin. Arviointien tulokset kootaan kaavaselostukseen ja/tai erillisiksi raporteiksi.

Suunnittelutyön tausta-aineistona käytetään mm. seuraavia selvityksiä:

- Alueen yleiskaavat ja niihin liittyvät selvitykset
- Eri alueille tehdyt liikenneselvitykset
- Eri alueille tehdyt luontoon ja ympäristöön liittyvät selvitykset
- Eri alueille tehdyt rakennusinventoinnit
- Museoviraston muinaisjäännösrekisteri
- Kuopion kaupungin palveluverkkosuunnitelma vuoteen 2035

Suunnittelutyön yhteydessä tehtäviä tai huomioitavia selvityksiä:

- Kokonaisvaltainen luontosuunnitelma
- Liikenneverkkosuunnitelma sekä pitkän aikavälin joukkoliikenteen kehityspolku
- Pien- ja hulevesiselvitys
- Etelä-Kuopion teollisuusalueselvitys
- Muinaisjäännösten potentiaalikartoitus
- Kokoava luontotyyppiselvitys keskeiselle kaupunkialueelle
- Mahdolliset asukaskyselyt

Työn aikana tehtävien selvitysten sisältö ja määrä voivat muuttua työn kuluessa sekä selvitystarpeiden tarkentuessa.

KETKÄ OVAT OSALLISIA?

Viranomaiset ja yhteisöt:

- Kuopion kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja eri lautakunnat
- Kuopion kaupungin toimialat ja niiden vastuualueet
- Vaikuttamis- ja yhteistyötoimielimet: Nuoriso-valtuusto, vammaisneuvosto, vanhusneuvosto ja lasten parlamentti
- Viranomaiset: Pohjois-Savon liitto, Itä-Suomen Elinvoimakeskus, Lupa- ja valvontavirasto, Väylävirasto, Traficom, Finavia, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Museovirasto, Pohjois-Savon pelastuslaitos, Pohjois-Savon Metsäkeskus, Metsähallitus, Puolustusvoimien 3. logistiikkarykmentti, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Suomen ympäristökeskus Syke, Maanmittauslaitos, Geologian tutkimuskeskus, Huoltovarmuuskeskus, Sydän-Savon maaseutu-palvelu
- Pohjois-Savon hyvinvointialue
- Kuopion Vesi Oy sekä muut vesihuoltolaitokset
- Kantaverkko-, energia- ja sähkönsiirtoyhtiöt: Fingrid Oyj, Kuopion Energia Oy, Kuopion Sähköverkko Oy, Savon Voima Oyj, Savon Voima Verkko Oy, Pohjois-Karjalan Sähkö Oy ja PKS Sähkönsiirto Oy

- Jätekukko Oy, Savo-Pielisen jätelautakunta
- Kuopion kaupungin muut tytäryhteisöt, jotka katsotaan osallisiksi: Kuopion Pysäköinti Oy, Niiralan Kulma Oy ja Kuopion Opiskelija-asunnot Oy (Kuopas)
- Kuopion kaupungin muut osakkuusyhteisöt, jotka katsotaan osallisiksi: Kuopion Ravirata Oy, Kuopio-Tahko Markkinointi Oy ja Savon Kuituverkko Oy
- Oppilaitokset: Itä-Suomen yliopisto, Savonia ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu Humak Kuopio, Pelastusopisto, Savon ammattiopisto (Savon koulutuskuntayhtymä SAKKY), Pohjois-Savon opisto, Palvelualan Opisto Kuopio (PAOK), Kuopion kansalaisopisto
- Naapurikunnat (Lapinlahti, Iisalmi, Leppävirta, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Pielavesi, Kaavi, Juuka ja Tuusniemi)

Muut osalliset:

- Kuopion kaupungin asukkaat
- Ulkopaikkakuntalaiset maanomistajat ja -haltijat
- Kaikki, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa
- Yritykset, palveluntarjoajat ja osuuskunnat
- Kuopion pitäjäraadit, asukas- ja kyläyhdistykset
- Kansalaisjärjestöt, seurakunnat, uskonnolliset yhdyskunnat ja aatteelliset yhdistykset
- Elinkeinotoimijoiden järjestöt, kuten Kuopion alueen kauppakamari ja Savon Yrittäjät
- Liikkumisen palveluntarjoajat, kuten VR, Finnair, linja-autoyhtiöt sekä mikroliikkumisen palveluja tuottavat yritykset
- teleoperaattorit ja verkkoyhtiöt

MITEN JA MILLOIN VOI OSALLISTUA?

Kaavatyön vaiheet on esitetty tämän osallistumis- ja arviointisuunnitelman viimeisellä sivulla. Ennen kaavaluonnosvaihetta laaditaan ja asetetaan nähtäville rakennemallivaihtoehtoja, joiden pohjalta laaditaan varsinainen laissa määritetty kaavaluonnos. Kaavan vireilletulo-, rakennemalli- ja luonnosaineistosta voi esittää mielipiteensä ja ehdotus-aineistosta jättää muistutuksensa näiden nähtävilläoloaikoina viimeisellä sivulla olevan suunnitelman mukaisesti. Edellä mainituista vaiheista pyydetään tarpeelliset lausunnot viranomaisilta ja yhteisöiltä. Viranomaisneuvottelut järjestetään kaavatyön alussa ja ehdotusvaiheessa.

Kaavan vireilletulovaiheessa järjestetään yhteensä 13 yleisötilaisuutta marraskuun 2026 ja helmikuun 2027 välisenä aikana. Tilaisuuksissa esitellään Kuopion yleiskaava 2050:n tarkoitus, tavoitteet, selvitystarpeita, työn etenemistä, miten kaavoitukseen voi osallistua, tavoiteaikataulu sekä yhteyshenkilöt. Tilaisuuden työpajaosuudessa osallistujat pääsevät pienryhmissä jakamaan ja kirjaamaan ajatuksiaan liittyen alueen ympäristöön, vahvuuksiin, ominaispiirteisiin ja tulevaisuudennäkymiin. Työpajojen tuloksia käytetään yleiskaavan lähtötietoina.

Yleisötilaisuuksien ajankohtiin voi tulla muutoksia – tarkista ajantasaisin tieto verkkosivuiltamme!

- Ma 23.11.2026 klo 17:30 Maaninka, Maaninkajärven koulu (Maaningantie 49)
- Ke 25.11.2026 klo 17:00 Kantakaupungin alue, Valtuustotalo (Suokatu 42)
- Ma 30.11.2026 klo 17:30 Etelä-Kuopion alue, Seurantalo Valoharju (Kurkimäentie 12)
- Ke 2.12.2026 klo 17:30 Karttula, Karttulan Kissakuusen koulu (Kissakuusentie 20)
- Ma 7.12.2026 klo 17:30 Länsi-Kuopion alue, Von Wrightin koulu (Annikki-veturin tie 3)
- Ke 9.12.2026 klo 17:30 Vehmersalmi, Vehmersalmen koulu (Vehmersalmenkatu 27)
- Ma 14.12.2026 klo 17:30 Riistavesi, Riistaveden monitoimijatalo (Koulutie 12)
- Ke 16.12.2026 klo 17:30 Juankoski, Muuruveden kylätalo (Rantatie 9)
- Ke 13.1.2027 klo 18:00 Nilsiä, Nilsiän virastotalo (Ukko-Paavontie 15)
- Ke 20.1.2027 klo 17:00 Koillinen ja luoteinen kaupunkialue, Valtuustotalo (Suokatu 42)
- Ke 27.1.2027 klo 17:00 Lounainen kaupunkialue, Valtuustotalo (Suokatu 42)
- Ke 3.2.2027 klo 17:00 Eteläinen kaupunkialue, Pirtin koulu (Pirtintie 21)
- Ke 10.2.2027 klo 17:00 Englanninkielinen työpaja, Lukema (Yliopistonranta 15 C) (englanniksi)

MITEN KAAVATYÖSTÄ TIEDOTETAAN?

Kaavasta tiedotetaan sen eri työvaiheiden yhteydessä kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla, alueella ilmestyvissä sanomalehdissä (Viikkosavo, Uutis-Jousi, Pitäjäläinen, Koillis-Savo, Soisalon Seutu ja Sisä-Savo) sekä kaupungin sosiaalisen median kanavissa. Kaavahankkeen etenemistä voi seurata myös kaupungin verkkosivuilla https://www.kuopio.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus/.

Rakennemallien ja eri kaavavaiheiden nähtävilläoloista kuulutetaan ensisijaisesti kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla, alueella ilmestyvissä sanomalehdissä sekä kirjeellä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Ehdotusvaiheessa muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, ilmoitetaan kaupungin perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen kaupunkirakennelautakunnan käsittelyn jälkeen.

Kaavatyön vaiheet, osallistuminen, tiedotus ja aikatauluarvio

YHTEYSTIEDOT

Juho Palviainen	kaavoitusinsinööri, 044 718 5436, juho.palviainen(at)kuopio.fi
Juho-Pekka Hukkanen	kaupunkisuunnittelija, 044 718 5251, juho-pekka.hukkanen(at)kuopio.fi
Mika Uolamo	yleiskaavapäällikkö, 044 718 5411, mika.uolamo(at)kuopio.fi

Kuopion kaupunki, strateginen maankäyttö
(os. Suokatu 42 A, 2. krs, PL 1097, 70111 Kuopio)
www.kuopio.fi/yleiskaavoitus